

УДК 930.25(477+475)(043.2)

М. В. КРАВЧЕНКО*

**ПИТАННЯ АРХІВНОГО ПРАВА НА СТОРІНКАХ
ЧАСОПISУ “АРХЕЙОН” 1927–1939 рр.**

Подано короткий огляд створення та видання архівного журналу “Архейон” у зв’язку з проблематикою архівного права у публікаціях на його сторінках та визначено місце часопису в інтелектуальному просторі архівістів у даному контексті.

Ключові слова: архівна справа II Речі Посполитої; часопис “Архейон”; тематика статей; архівне право.

Значення періодики для історичних досліджень, присвячених періоду від середини ХІХ століття, зазвичай важко переоцінити, тому нині джерельна вартість, зокрема часопису “Архейон” також не підлягає сумніву. Він був і залишається цінним джерелом архівного знання, донині відповідає рівню провідних європейських видань. “Архейон” – це архівний часопис із майже сторічною та понад стотомною історією (2011 року вийшов друком 112 том), тому часопис належить до польської та світової архівної літератури, зокрема як одне з перших спеціалізованих видань, присвячених архівній справі у Європі.

Дослідженню питань, пов’язаних з часописом “Архейон”, присвячено чимало ґрунтовних публікацій польських дослідників: “Народження та міжвоєнні роки “Архейону” Пьотра Баньковського¹ – історії створення та характеристики змісту перших номерів; «Шістдесят років “Архейону”»² та “Співтворці “Архейону” у 1927–1939 роках” Болеслава Вошиньського³ – аналізу тематики статей у зв’язку з їх авторством, “Часопис “Архейон” і його значення для архівів та польського архівознавства” Стефана К. Кучиньського⁴. А також низка менших, приурочених до видання сотого тому часопису, статей: «Роль і місце “Архейону” у польській архівістиці” Славоміра Радоня⁵, “Сто томів часопису “Архейон”» Стефана К. Кучиньського⁶, “Роль “Архейону” у праці історика” Анджея Рахуби⁷. В українській же історіографії часопису присвячено вкрай мало уваги.

* *Кравченко Марія Вікторівна* – аспірантка кафедри давньої історії України та архівознавства Львівського національного університету імені І. Франка.

Започаткування створення центрального органу у сфері архівної справи зазвичай пов'язують з потребою випускати профільне періодичне видання, яке б інформувало професійну спільноту про здобутки, актуальні проблеми, дискусії з різноманітних проблемних питань. Наприклад, “Архивное дело” в СРСР, “Archivalische Zeitschrift” – у Німеччині, “Nederlands Archievenblad” – у Нідерландах та ін. Зазначимо, що таких видань на початку ХХ століття було зовсім небагато. Вперше питання необхідності видання фахового періодичного видання архівознавчого характеру на польських теренах виникло ще 1917 року на засіданні Архівної комісії (Komisja Archiwalna) Департаменту Політичних Справ (Departament Spraw Politycznych) Тимчасової Ради (Tymczasowa Rada)⁹, працівником якої був Віцентій Лопацинський (Wicenty Łopaciński) – у подальшому редактор цього часопису.

Пізніше, 1919 року питання було порушено знову серед працівників Відділу державних архівів (Wydział Archiwów Państwowych) та Архівної Ради (Rada Archiwalna) на одному з засідань Комісії у справах архівних публікацій. Однак конкретні результати були відсутні¹⁰.

Знову про потребу видання часопису заговорили лише на IV-й сесії Архівної Ради 3 січня 1922 року. Серед основних проблем, котрі турбували архівних працівників, що їх озвучив Юзеф Пачковський (Józef Pączkowski), була також потреба у створенні друкованого органу Відділу державних архівів, з метою публікації на його сторінках відомостей про актуальні проблеми архівної справи, обміну фаховим досвідом та озвучення адміністративних питань¹¹. Автором детальнішого проекту такого часопису, попередньо під назвою “Архівний огляд”, став секретар Архівної Ради В. Лопацинський. За взірць вирішено було взяти такі архівні періодичні видання як “Archivalische Zeitschrift” та “Nederlands Archievenblad”.¹² Але врешті питання було вкотре відкладено.

У черговий раз до обговорення повернулись на IV Загальному з'їзді польських істориків, що відбувався 8–9 грудня 1925 року у місті Познань, на засіданнях окремої Секції, яка чи не вперше об'єднала доповіді за тематикою “Архіви”, під головуванням Юзефа Семенського (Józef Siemieński). До слова, засідання саме цієї секції розглядають в історіографії як першу загально- польську архівну конференцію. На чолі з Ю. Пачковським (ініціатор та організатор цієї секції) зібрались кілька десятків видатних польських архівістів, які упродовж двох днів на засіданнях заслухали та обговорили 16 рефератів. Один із цих рефератів був присвячений питанню архівного часопису – “Про архівні видання та потреби у цьому напрямку”¹³ авторства В. Лопацинського, працівника Відділу державних архівів та роз'їжджого архівіста¹⁴. Після виголошення реферату розгорнулася дискусія, котра мала значний вплив на характер часопису, відшліфувала виголошені автором ідеї¹⁵.

За задумом автора, планувалось випускати “не місячник та не кварталник, а лише періодичне видання в кілька друкованих аркушів”,

принаймні два томи на рік під назвою “Архівний огляд” (“Przegląd archiwalny”). Про зміст та спосіб розміщення матеріалу, характер його викладу (науковий чи популярний) дискутували насамперед з урахуванням того, що не всі кола польської інтелігенції були знайомі з архівною тематикою, тому необхідними були популяризація та поширення знання про архіви та архівні зібрання, архівну справу (зокрема, відомостей про ведення робіт з упорядкування та консервації документів). Окремо наголошувалось на необхідності безкоштовного поширення часопису в усіх міністерствах та Воєводських і навіть Старостинських правліннях, а також на важливості організації обміну з іноземними архівними та історичними видавництвами.

Більш детально обговорювали змістове наповнення першого номера, насамперед необхідність вміщення у ньому тексту Декрету про організацію державних архівів та опіку над архівними матеріалами від 17 лютого 1919 року з коментарями-роз’ясненнями до нього. Так, планувалось подати роз’яснення з приводу того, що таке архіви, як їх організувати, чим вони відрізняються від реєстратур та чому взагалі потрібне таке розмежування. До слова, цього не було реалізовано у першому номері та лише частково реалізовано у різних статтях у подальшому. Іншим істотним комплексом повинна була стати “Архівна хроніка”, де б систематично публікувались звіти роботи Відділу державних архівів, складені на основі місячних звітів усіх державних архівів. Окрім цього відзначено також потребу в публікації нормативних документів, що стосуються архівної справи. Обидві частини складала б “Урядовий розділ”.

Неурядову частину часопису планувалось присвятити історії архівів та архівної справи. Завдання вміщених у ньому публікацій полягало б у тому, щоб у доступній формі подавати історичні відомості про архівну справу Польщі від найдавніших часів з метою “... показати та довести, що архівна служба в Польщі має давні та прекрасні традиції, які потрібно культивувати та продовжувати”. Також планувалось вести окремий розділ, присвячений закордонним архівам. Необхідність цього розділу була продиктована пошуком моделі організації архівної справи в Польщі в умовах становлення незалежної держави.

Перераховані вище тематичні напрями були окреслені як провідні, але далеко не усі з них знайшли відображення у публікаціях часопису, також не реалізовано усіх намірів з організації матеріалів. Зокрема, на сторінках часопису так і не було опубліковано та прокоментовано текст згаданого вище Декрету від 7 лютого 1919 року, а лише подано окремі його положення та відомості про обставини його розробки та затвердження. Здебільшого це було пов’язано зі зменшенням або втраченою актуальністю багатьох тем.

Випуск архівного часопису через фінансові проблеми значно затримався. Так, перший його том вийшов з друку 30 грудня 1926 року¹⁶,

тобто лише через два роки. Іншою була й назва: “Archeion, czasopismo naukowe, poświęcone sprawom archiwalnym”. Свої “етимологічно-історичні” зауваження стосовно вибору іншого варіанту назви редактор часопису Станіслав Пташицький (Stanisław Ptaszycki) подав згодом у 3-му томі, наголосивши на тому, що старогрецьке слово *архейон* має заінтригувати й зацікавити та окреслити проблематику.¹⁷ Відмінною була не лише назва, але й структура. У першому томі редакційний комітет номеру вирішив подати насамперед відомості про створення та організацію державних архівів у Польщі та ознайомити зі станом архівів та їх зібраннями, а також про проблеми, пов’язані з ревідикацією. Разом з тим було поінформовано про намір у другому зошиті розпочати ведення інформаційного розділу, у якому йшлося б про діяльність польських архівів, подавався б огляд наукової літератури, відомості про каталоги, інвентарі та іншу довідкову літературу архівів.¹⁸

Редактором I-IX томів був Станіслав Пташицький, який взявся за підготовку першого тому часопису одразу після вступу на посаду керівника Відділу державних архівів і підготував його до випуску за лічені місяці. Редакторами X–XVI томів були Вітольд Суходольський (Witold Suchodolski) та В. Лопацинський. Окрім цього, до редакційного комітету входили професори: Ю. Семенський, В. Лопацинський (секретар), Казімеж Конарський (Kazimierz Konarski), Антоній Рибарський (Antoni Rybarski), Юзеф Стояновський (Józef Stojanowski); посприяв виданню також директор місцевого Державного архіву у Любліні Леон Бялковський (Leon Białkowski) та інші видатні польські архівісти. До написання статей для часопису залучали працівників різних архівних установ, при цьому окреслюючи широкі тематичні межі – теоретичні та описові праці з польської архівістики обсягом до одного аркуша друку 17 на 11 см¹⁹.

“Архейон” від початку видання неофіційно отримав статус періодичного друкованого органу центрального архівного уряду II Речі Посполитої²⁰. У період з 1927 до 1939 всього вийшло 16 томів загальною кількістю 3,5 тисячі сторінок. По одному номеру щорічно, за винятком перших чотирьох томів (1927 та 1928 роки), коли часопис виходив раз на півроку. 1930 року VI–VII томи були спарені, а у 1938–1939 роках вийшов лише один том – XVI-й. Найтонший том – XI (вийшов у 1933 році) містив 152 сторінки, а найбільший – VI-VII (1930 року) містив 178+153 сторінки. Частота виходу часопису напряму залежала від можливості фінансування²¹, тому нові томи публікувались вкрай нерегулярно.

Точну вартість томів часопису встановити складно. Відомо, що перший том можна було придбати за 6 злотих²², III – 9 злотих²³, V – 9 злотих²⁴, XI – 8 злотих²⁵. Відомості про наклад можна встановити лише частково. Так, номери за 1933 та 1934 виходили накладом 500 примірників.

Окрім “Архейону”, у міжвоєнний період на польських теренах виходило ще два періодичних видання, на сторінках яких регулярно з’являлись публікації з архівної справи. З 1928 року – “Łodzki Rocznik Archiwalny” та “Ateneum Kapłańskie”, які доповнювали тематику часопису.

Загалом публікації, що містяться на сторінках “Архейону” у міжвоєнний період, можна виділити у кілька тематичних груп: зарубіжний досвід, історія архівів та архівної справи, архівісти, урядовий відділ (переважно звіти, статистика), опис-огляди архівних зібрань/збірок, рецензії та огляди архівної літератури, теорія архівної справи, проблеми ревіндикації (повернення вивезених документів). Часто публікації охоплюють кілька тем одразу. Щодо пропонованих до розгляду питань архівного права, то здебільшого вони з’являються у різних публікаціях спорадично і лише зрідка їм присвячено окремі статті.

Статті, що порушують питання архівного права на сторінках часопису “Архейон”, можна розподілити за чотирма тематичними групами:

I. *Статті загального характеру, котрі містили характеристику нормативних документів (а найчастіше окремих їх пунктів) та мали на меті ознайомлення широкого загалу з їх змістом.*

Попри наміри, висловлені у ході одного з обговорень структури та змісту часопису, тексти нормативних документів на сторінках “Архейону” все ж не публікували. Проте у більшості публікацій містяться згадки про нормативно-правові акти у сфері архівної справи Польщі та подаються посилання на них в урядовій пресі, найчастіше побіжно, для підтвердження висловленої автором тези або ж роз’яснення своєї позиції. Часом стаття мала дискусійний характер, напр., стаття Стефана Еренкройца (Stefan Ehrenkreutz) “Роз’їжджі архівісти чи консерватори мистецтва та культури?”²⁶, яка вже у заголовку містила актуальну проблему необхідності чіткого окреслення статусу, повноважень та обов’язків працівників Відділу державних архівів на місцях. Або ж стаття Казімежа Качмарчика (Kazimierz Kaczmarczyk) “У справі визначення якості відносно формату і паперу, чорнила, стрічки та кальки”²⁷, де наводиться приклад існування у європейській діловодній практиці нормативних актів, які регулювали використання чорнила та паперу, вимоги до якості, формату та інших характеристик матеріалів і знарядь для письма. Основною ж метою цієї статті для автора-архівіста є початок дискусії та звернення уваги на проблему відсутності усталених норм у поточному діловодстві Польської держави.

Подібний характер має стаття А. Рибарського “Центральний архівний уряд у відродженій Речі Посполитій”²⁸, у якій автор, подаючи історію становлення державних архівів та органів управління у сфері архівної справи, підкріплення висловлених тез лише згадує про окремі нормативні документи попередніх століть. У цих коротеньких поси-

ланнях на нормативні документи здебільшого йдеться про важливість збереження архівних документів. Набагато докладніше А.Рибарський розглядає діяльність Архівної комісії (Komisja Archiwalna) 1917 року, яка вивчала організацію архівів на території новоствореної держави, і, зокрема, розробила перші програми розвитку архівної справи та опрацьовувала проект архівного статуту, який “охопив би усі потреби архівної служби”²⁹. Історію підготовки і затвердження такого провізоричного архівного статуту викладено дуже детально від моменту створення проекту, його обговорення та обставин прийняття, втім аналіз або коментарі до тексту відсутні. Окрім того, згадуються також: факт підготовки тимчасових приписів для організації діяльності усіх існуючих на території Королівства Польського Державних архівів, Постанова Ради керівників Міністерств 1 березня 1918 року про звернення до окупаційних влад у питанні прийняття Державних архівів, що поклала початок ревіндикації архівних документів, та прийняття Декрету про організацію державних архівів і опіку над архівними матеріалами 7 лютого 1919 року з незначними змінами.

Дещо відмінною не лише за темою, а й за структурою є стаття Владислава Абрахама (Władysław Abracham) “Церковне законодавство про архіви”³⁰, де подано історію європейського та польського архівного законодавства католицької церкви й охарактеризовано окремі нормативні акти періоду з XV століття до 1928 року. Поряд з нею виокремлюється публікація Яна Кволека (Jan Kwolek) “Наукова організація дієцезіальних архівів”³¹, у якій, окрім відомостей про Римську інструкцію 1923 року, розглянуто ще й актуальні проблеми архівного законодавства католицької церкви на польських теренах в цілому, а саме: відсутність нормативних документів організаційного характеру, таких як внутрішній устав архіву, правила роботи в читальному залі; нормативних документів, які б регулювали відносини духовних та світських архівів, статус та обов’язки директора архіву.

Публікація Броніслава Павловського (Bronisław Pawłowski) “Дещо про бракування актів”³² дає більш цілісну характеристику архівного законодавства II Речі Посполитої у конкретній сфері. У статті, разом із відомостями про європейську практику відбору на зберігання документів, подано короткий аналіз проблеми невідповідності реалій до прийнятого Розпорядження про збереження урядових документів і заборону знищувати їх без дозволу державних архівів, а поряд з тим відзначається невирішеність проблеми передачі цих документів на постійне зберігання.

Загалом публікації цієї групи дають змогу в загальних рисах ознайомитись з історією архівного законодавства II Речі Посполитої, деякими нормативними документами католицької церкви та окремих європейських країн.

II. *Іноземний досвід.*

Публікації цієї групи мають чітко виражений характер та дають уявлення про доволі широке коло питань архівного права у європейських країнах і у Радянському Союзі. Так, у статті В. Суходольського “Організація архівів в Радянській Росії”³³ є відомості про засадничі нормативно правові акти СРСР, зокрема подано аналіз декретів 1 червня 1918 та 30 січня 1922 р. Також відзначається зв’язок архівної справи з політикою, залежність організації архівних установ від політичного устрою. У публікації Алексія Бахульського (Bachulski Alexy) “Рецензії архівної літератури з РСФСР”³⁴ серед рецензій загальних праць подається також і коротенький аналіз збірників нормативних документів.

Відмінною є стаття А. Бахульського під назвою “Бельгійські архіви”³⁵, в окремому розділі якої подано інформацію для ознайомлення з темою бельгійського архівного законодавства, що регулює діяльність державних архівів, а в двох інших – про визначення у ньому прав та обов’язків урядників, правил внутрішнього розпорядку, охарактеризовано загальнодержавні статuti, декрети, правила користування архівними документами. Подібною за характером висвітлення теми є стаття Кароля Малечинського (Karol Maleczyński) “Італійські архіви”³⁶, де подано розлогу історію законодавства для державних архівів, решта підрозділів є значно меншими за обсягом, втім все одно у них подано аналіз окремих норм архівного права.

Більш оглядовий характер мають публікації Тадеуша Мантойфеля (Tadeusz Manteuffel) “Організація французьких архівів”³⁷, де подано лише посилання на дати прийняття, назви нормативних документів та окремі елементи їх змісту, В. Лопацинського “Угорські архіви”³⁸, що практично оминає питання архівного права, та Зигмунта Вдовішевського (Zygmunt Wdowiszewski) “Швейцарські архіви”³⁹, де більше уваги приділено системі архівних установ, а не питанням характеристики архівного законодавства.

III. *Проблеми та хід реалізації міжнародних договорів у справі ревіндикації.*

Повернення до Польської держави її архівних документів – це найактуальніша тема міжвоєнного архівознавства новоствореної держави, дуже гостра й така, що викликала у архівістів щонайбільший відгук. У статтях, присвячених цій темі, ретельно аналізувались тексти договорів, умови, обставини та хід їх виконання. Ю. Семеньський під заголовком “Ревіндикація коронних архівів”⁴⁰ подає опис порядку діяльності мішаної комісії на виконання 11 пункту Ризького миру та згадки про окремі резолюції, їх зміст. Леон Бялковський (Leon Białkowski) – “Що ми повинні ревіндувати з Києва?”⁴¹ – привертає увагу архівістів до необхідності повернення великих комплексів документальних матеріалів, створених у процесі діяльності польських урядів на зазначених теренах та до проблеми законодавчого оформлення цього.

Низка статей присвячена характеристиці текстів міжнародних угод та їх виконання у сфері розмежування архівних фондів нещодавно створених держав. У статті В. Суходольського “Виконання 11 статті Ризької угоди у сфері державних архівів” подано характеристику і критику “архівних” пунктів договору, особливості їх трактування сторонами та відомості про виконання.⁴² У публікації Євгена Барвінського (Eugeniusz Barwiński) “Переговори з Австрією в архівних справах”⁴³ вміщено не лише відомості про нормативні документи, які регулювали розмежування архівів, але й наведено з них цитати з метою простежити різницю між редакціями. Автор також проводить порівняння з договорами інших країн. Ю. Стояновський у статті “Переговори з Німеччиною в архівних справах”⁴⁴ здебільшого порушує питання виконання міжнародних договорів, порядку створення та діяльності комісій, а у статті “Польсько-Австрійський архівний договір від 26 жовтня 1932”⁴⁵ подає аналіз та характеристику цього договору. Окрему замітку найбільш загального інформативного характеру про стан справ обміну архівними матеріалами у рамках виконання мирних договорів з Австрією, Німеччиною, Росією, Чехословаччиною вміщено у Урядовому розділі у якості звіту.⁴⁶

IV. Урядова інформація.

Найменшою групою є добірка статей Урядового відділу, де вміщувались тексти протоколів засідань Архівної ради, які містили інформацію про дискусії з приводу існуючих нормативних актів та хід прийняття нових⁴⁷, зокрема таких як бюджет державних архівних органів та установ⁴⁸. Також публікуються звіти про виконання цих та інших постанов Архівної Ради й Відділу державних архівів.⁴⁹

Загалом значення часопису “Архейон” уже з моменту задуму його створення виходило за межі окреслення функціонування архівів та архівістики як самостійної дисципліни. Польські архівісти використовували часопис як трибуну, з якої закликали до дискусій, звертали увагу на проблеми архівної справи у Польщі, зокрема це стосувалось і питань архівного права, а найчастіше його відсутності в окремих аспектах регулювання діяльності архівів. Головним завданням стало концентрація архівних матеріалів, які належали або мають належати Польщі, і лише у матеріалах другого плану йшлося про організацію архівної справи та нормативне регулювання. Такий стан справ зумовили потреби тогочасного архівознавства. На перший план найчастіше виходили зібрання та роботи з впорядкування наявного обсягу архівного матеріалу, а вже потім його подальше теоретичне опрацювання. Разом з тим польське архівознавство перебувало у пошуку своєї ідентичності, вивчаючи та аналізуючи досвід інших країн (зокрема у галузі архівного права). Тому зміст часопису цілком відповідав потребам та професійним запитам працівників архівних установ та дослідників.

Значення часопису було визнано у наукових колах уже на початковому періоді його появи, про що свідчать, зокрема, рецензії Віктора Романовського⁵⁰ та Володимира Пічети⁵¹. В. Романовський, підсумовуючи значення та роль часопису, відзначив, що “Видання цікаво задумане й уміло виконане. Польський історик, безумовно, вдовольнить свої потреби, щодо архівної інформації: історикові України журнал теж не раз стане у пригоді”⁵². Рецензія В. Пічети має більш загальний характер, однак автор наприкінці висловлює побажання, щоб часопис виходив частіше.

“Архейон” цілком справедливо, за визначенням С. Пташицького, названо “першою кузнею архівного знання в Польщі”⁵³. Часопис став також путівником по архівах та збірках, репрезентував досягнення у галузі архівної справи. На його сторінках публікувались результати наукових досліджень та велись дискусії, подавалась інформація про події наукового життя, інформація, необхідна для поточної роботи кожного архіву, а також статистичні відомості, теоретичні питання та практичні рекомендації, нові методики і технології. Авторами статей ставали не лише провідні польські науковці, але й маловідомі кваліфіковані архівісти, історики, а також їх закордонні колеги.

¹ *Bańkowski P.* Narodziny i międzywojenne lata “Archeionu” / Piotr Bańkowski // *Archeion*. – Т. 50. – 1968. – S. 51–76.

² *Woszczyński B.* Sześćdziesiąt lat “Archeionu” / Bolesław Woszczyński // *Archeion*. – Т. 85. – 1989. – S. 7–28.

³ *Woszczyński B.* Współpracownicy “Archeionu” w latach 1927–1939 / Bolesław Woszczyński // *Archeion*. – Т. 100. – 1999. – S. 11–26.

⁴ *Kuczyński S.* Czasopismo „Archeion” i jego znaczenie dla archiwów i archiwistyki polskiej / Stefan K. Kuczyński // *Sześćdziesięciolecie archiwów państwowych. Materiały z sesji Łódź 10 XI 1979*. – Warszawa, 1981. – S. 100–112;

⁵ *Radoń S.* Rola i miejsce “Archeionu” w archiwistyce polskiej / Radoń Sławomir // *Archeion*. – Т. 101. – 2000. – S. 15–18.

⁶ *Kuczyński S.* Sto tomów czasopisma “Archeion” / Stefan K. Kuczyński. // *Archeion*. – Т. 101. – 2000. – S. 11–14.

⁷ *Rachuba A.* Rola “Archeionu” w pracy historyka / Andrzej Rachuba // *Archeion*. – Т. 101. – 2000. – S. 19–22.

⁸ *Романовський Р. В.* Архівна справа в Україні на сторінках часопису “Архейон” / Романовський Р. В. // “Політ. Сучасні проблеми науки: тези доповідей XII міжнародної науково-практичної конференції студентів та молодих учених, м. Київ, 4-5 квітня 2012р., / редкол. М.С. Кулик та ін. – К. : НАУ, 2012. – С. 89.

⁹ *Bańkowski P.* Narodziny i międzywojenne lata “Archeionu” ... – S. 52.

¹⁰ *Woszczyński B.* Współpracownicy “Archeionu” w latach 1927–1939... – S. 11.

¹¹ Детальний опис-звіт *Paczkowski J.* Z dziedziny archiwalnej. / Józef Paczkowski. // *Kwartalnik historyczny*. – XXXVI. – 1922. – S. 82–91.

¹² *Bańkowski P.* Narodziny i międzywojenne lata “Archeionu”... – S. 53.

¹³ *Lopaciński W.* O dotychczasowych wydawnictwach archiwalnych i o potrzebach w tym zakresie / Wincenty Lopaciński // Pamiętnik IV zjazdu historyków polskich w Poznaniu 6-8 grudnia 1925. – T. 1. Referaty. – Sekcja VI b (Archiwa). – Lwów, 1925. – S. 1–4.

¹⁴ Такий переклад польського терміну “Archiwiści objazdowi” використовується на підставі статті: Романовський В. Архейон – науковий журнал, присвячений архівним справам. Томи I та II. Варшава 1927 / Віктор Романовський // Архівна справа. – Харків, 1928. – Книга 7. – С. 84–86.

¹⁵ Pamiętnik IV zjazdu historyków polskich w Poznaniu 6–8 grudnia 1925. – T. 2. Prptokoły. – Sekcja VI b (Archiwa). – Lwów, 1927. – S. 140–141.

¹⁶ *Ptaszycki S.* Słowo wstępne / Stanisław Ptaszycki // Archeion. – 1927. – T. 1. – S. I

¹⁷ *Ptaszycki S.* Archiwum-archeion. Uwagi etymologiczno-historyczne / Stanisław Ptaszycki // Archeion. – 1927. – T. 1. – S. 1–11.

¹⁸ *Ptaszycki S.* Słowo wstępne... – S. I–II

¹⁹ Про це йдеться у листі до директора Архіву давніх актів у місті Львові О. Чоловського, датованого 20 січня 1927 року: AGAD w Warszawie. – Zespół: Zbiór Czołowskiego. – Syg. 3 (38610) – S. 42

²⁰ *Kuczyński S.* Sto tomów czasopisma “Archeion”... – S. 12.

²¹ *Ptaszycki S.* Słowo wstępne... – S. I–II.

²² Pamiętnik IV zjazdu historyków polskich w Poznaniu 6-8 grudnia 1925. – T. 2. Prptokoły... – S. 254

²³ У примірнику, який зберігається у Відділі рукописів ЛННБ ім. В. Стефаніка, на контртитуллі олівцем зазначено: “Курно: Gubrynowicz. Cena: 9 □”.

²⁴ *Wańkowski P.* Narodziny i międzywojenne lata “Archeionu”... – S. 61.

²⁵ У примірнику, який зберігається у Відділі рукописів ЛННБ ім. В. Стефаніка, на контртитуллі олівцем зазначено: “K.: Gubrynowicz: 8zł 8/V 1933.”

²⁶ *Ehrenkreutz S.* Archiwiści objazdowi czy konserwatorowie zabytków sztuki i kultury? / Stefan Ehrenkreutz // Archeion. – 1927. – T. 1. – S. 145–154.

²⁷ *Kaczmarczyk K.* W sprawie ustalenia jakości względnie formatu i papieru, atramentu, taśmy i kalki / Kazimierz Kaczmarczyk // Archeion. – 1931. – T. 9. – S. 74–80.

²⁸ *Rybarski A.* Centralny zarząd archiwalny w odrodzonej Rzeczypospolitej Polskiej / Antoni Rybarski // Archeion. – 1927. – T. 1. – S. 1–14

²⁹ *Rybarski A.* Centralny zarząd archiwalny w odrodzonej Rzeczypospolitej Polskiej... – S. 4.

³⁰ *Abracham W.* Ustawodawstwo kościelne o archiwach / Władysław Abracham // Archeion. – 1928. – T. 4. – S. 1–14.

³¹ *Kwolek J.* Naukowa organizacja archiwów diecezjalnych. / Kwolek Jan // Archeion. – 1928. – T. 4. – S. 15–35.

³² *Pawłowski B.* Nieco o brakowaniu akt. / Bronisław Pawłowski // Archeion. – 1928. – T. 3. – S. 23–29.

³³ *Suchodolski Witold.* Organizacja archiwów w Rosji Sowieckiej / Witold Suchodolski. // Archeion. – 1928. – T. 3. – S. 71–83.

³⁴ *Bachulski A.* Sprawozdanie z literatury archiwalnej R.S.F.S.R. / Alexy Bachulski. // Archeion. – 1927. – T. 2. – S. 110–129

³⁵ *Bachulski A.* Archiwa Belgijskie. / Alexy Bachulski // Archeion. – 1928. – T. 3. – S. 46–70.

³⁶ *Maleczyński K.* Archiwa Włoskie. / Karol Maleczyński // Archeion. – 1929. – T. 5. – S. 1–30.

³⁷ *Manteuffel T.* Organizacja archiwów Francuskich / Tadeusz Manteuffel // *Archeion.* – 1927. – Т. 2. – С. 96–109.

³⁸ *Łopaciński W.* Archiwa Węgierskie / Wicenty Łopaciński // *Archeion.* – 1930. – Т. 6–7. – С. 75–83.

³⁹ *Wdowiszewski Z.* Archiwa Szwajcarskie. / Zygmunt Wdowiszewski // *Archeion.* – 1930. – Т. 6–7. – С. 84–101.

⁴⁰ *Siemieński J.* Rewindykacja archiwów koronnych. / Józef Siemieński // *Archeion.* – 1927. – Т. 1. – С. 33–60.

⁴¹ *Białkowski L.* Co powinniśmy rewindykować z Kijowa? / Leon Białkowski // *Archeion.* – 1927. – Т. 1. – С. 61–65.

⁴² *Suchodolski W.* Wykonanie art. XI traktatu Ryskiego w zakresie archiwów państwowych. Witold Suchodolski // *Archeion.* – 1927. – Т. 1. – С. 66–78.

⁴³ *Barwiński E.* Rokowania z Austryją w sprawach archiwalnych / Eugenjusz Barwiński // *Archeion.* – 1927. – Т. 1. – С. 79–92.

⁴⁴ *Stojanowski J.* Rokowania z Niemcami w sprawach archiwalnych / Józef Stojanowski // *Archeion.* – 1927. – Т. 1. – С. 93–105.

⁴⁵ *Stojanowski J.* Układ archiwalny Polsko-Austrjacki z dnia 26 października 1932 r. / Józef Stojanowski // *Archeion.* – 1933. – Т. 11. – С. 51–59.

⁴⁶ Dział urzędowy. Sprawozdanie Wydziału Archiwów Państwowych z czynności w roku 1930 // *Archeion.* – 1931. – Т. 9. – С. 1–15.

⁴⁷ Protokół posiedzeń V Sesji Rady Archiwalnej. Budżet Min. W. R. i O. P. Działu IX “Archiwa” na okresy 1927/8 i 1928/9 // *Archeion.* – 1928. – Т. 4. – С. 173–200; Dział urzędowy. Protokół posiedzeń VI sesji Rady Archiwalnej w d. d. 19–20 grudnia 1928 r. // *Archeion.* – 1929. – Т. 5. – С. 1–26; Dział urzędowy. Protokół posiedzeń VI sesji Rady Archiwalnej w dn. 28 i 29 marca 1930 r. // *Archeion.* – 1930. – Т. 8. – С. 1–13.

⁴⁸ Dział urzędowy. Sprawozdanie z działalności Wydziału Archiwów Państwowych. Rok 1929 // *Archeion.* – 1930. – Т. 6–7. – С. 1–10; Dział urzędowy. Zarządzenia Pana Ministra W. R. i O. P. // *Archeion.* – 1930. – Т. 8. – С. 35–36; Dział urzędowy. Sprawozdanie Wydziału Archiwów Państwowych z czynności w roku 1930 // *Archeion.* – 1931. – Т. 9. – С. 1–15.

⁴⁹ Dział urzędowy. Wykonanie uchwał Rady Archiwalnej // *Archeion.* – 1930. – Т. 8. – С. 27–34.

⁵⁰ *Романовський В.* Архейон – науковий журнал, присвячений архівним справам. Томи I та II. Варшава 1927... – С. 84–86.

⁵¹ *Пичета В.* Новые издания по архивному делу в Польше / Володимир Пичета // Архивное дело. – 1928. – Вип. 1. – С. 107–111.

⁵² *Романовський В.* Архейон – науковий журнал, присвячений архівним справам. Томи I та II. Варшава 1927... – С. 86.

⁵³ *Ptaszycki Stanisław.* Słowo wstępne // *Archeion.* – 1927. – Т. 1. – С. I–II.

Дан краткий обзор истории создания и издания архивного журнала “Архейон” в связи с затронутой в публикациях на его страницах проблематикой архивного права и определено место журнала в интеллектуальном пространстве архивистов в этом контексте.

Ключевые слова: архивное дело II Речи Посполитой; журнал “Архейон”; тематика статей; архивное право.

There is presented the review of establishment and publishing of the “Archeion” archival journal due to the problems of archival legislation on its pages. The author also indicates the place of journal in the archival intellectual sphere on those problems.

Key words: Archival affairs of II Rzeczpospolita; the “Archeion” journal; the subjects of articles; the archival legislation.